

Posudek na bakalářskou práci

Název: Migrace občanů ČR do Nizozemí

Autorka: Barbora Balíková

Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2016, 62 s.

Vedoucí: PhDr. Mirjam Moravcová, DrSc.

Předkládaná bakalářská práce Barbory Balíkové se věnuje problematice migrací. Zaměřuje se na situaci českých občanů v Nizozemí. Jedná se o sondu do dané problematiky. Práce je přehledně strukturována. Obsahuje všechny očekávané oddíly. Adekvátně pracuje s daty a nabízí interpretace.

Teoretickým východiskem se staly koncepty, které vysvětlují povahu migrace. Skrze ně autorka nahlíží na migraci v první řadě jako na proces, který je založen na individuálních volbách a kalkulacích jedince. V této souvislosti zvažuje ekonomické důvody a kvalitu života. Používá koncept push and pull faktorů a lifestylové migrace (viz níže). Další koncept, jenž je zvýznamněn, se týká migračních sociálních sítí. Poslední zmíněný koncept je teorie dvojího pracovního trhu, s nímž však autorka dále nepracuje. Autorka v rámci teoretických východisek standardně a vhodně zařazuje i kapitoly, které se věnují kontextům, migrace občanů ČR do Nizozemí. Je naznačena ekonomická, politická i společenská situace v obou zemích. Naznačeno je také zázemí, které si Češi v Nizozemí vytvářejí. V rámci této problematiky by mne zajímalo, zda tito migranti neparticipují také na krajanském společenském, kulturním a ekonomickém dění v rámci sousedních států, myslím zejména Belgie.

Klíčovou částí práce je vlastní výzkum. Ten Barbora Balíková realizovala jako mikrosonda u šesti českých migrantů v Nizozemí, jejichž sociodemografické charakteristiky se významně rozcházejí. To do jisté míry podle mne komplikuje možnost interpretace a generalizace i v rámci takto malého vzorku. Zatímco v interpretaci dat ve vazbě na většinu užitých teoretických konceptů nevidím žádné zásadní komplikace, jinak tomu je u konceptu lifestylové migrace. Autorka velice správně odkazuje na britské badatelky Bensonovou a O'Reillyovou, které připouštějí, že migrace se do jisté míry vždy pojí s představou změny či hledání a naplňování životního stylu (tedy má vždy aspekty lifestylové migrace), Barbora Balíková vhodně uvažuje o zlepšení kvality života (což ovšem opět spíše odkazuje k ekonomické migraci). Je zároveň otázka, zda toto rozmělnění pojmu ze strany badatelek, které pojem lifestylové migrace zavedly, je pro vědu konstruktivní (to ale není úkolem studentky). V každém případě jejich úvaha vnutila Barboře koncept, který na stránkách bakalářské práce právě s ohledem na její rozsah a povahu dat nemohla dostatečně uplatnit a prohloubit. Když autorka mluví o lifestylu, mluví v podstatě o volném času, pracovním rytmu, kvalitě vzdělání a výši důchodů, což jednoznačně odkazuje k ekonomickým proměnným. Autorka skrze svá data potvrzuje, že mnozí migranti odešli z ČR i proto, aby mohly lépe naplňovat ideály konzumní společnosti. Pouze data od jediného informátora, který je gay a umělec, naznačují, že by bylo možné uvažovat o hledání a nalézání kýženého životního stylu. Problém jistě není ve výchozí úvaze autorky či v teoretickém konceptu, ale spíše ve zpracování dat a výběru vzorku, potažmo metodologie. Přestože autorka intuitivně cítí, že lidé šli z ČR do Nizozemí, aby změnili svůj životní styl, nepřináší o tom přesvědčivé důkazy. Snaha o hledání společných rysů v tak heterogenní skupině (či sondážní výzkum) tomu zabránila. Cestou by bývalo bylo zaměřit se na migranty srovnatelných charakteristik (např. umělce, gaye, squattera, mezinárodní management atd.), nebo se do hloubky věnovat jednomu case.

Práce trpí nepřesnými formulacemi či nepodává dostatečná vysvětlení. Např. zavádějící je spojení „migrace sociálních sítí“ na str. 16, nepřesný je odkaz na bývalou Jugoslávii ve vztahu k 60. létům 20. století (str. 19), není jasné, jak autorka rozumí pojmu expat (různě v textu, např. str.34-35) a jak souvisí s pojmem mezinárodní migrant (str. 40), pojetí středoškolského vzdělání je nestandardní (str. 31) a ve vztahu k tvorbě vzorku nemá takto široce pojatá kategorie význam. Dovysvětlit by autorka

rozhodně měla vysokou reaktivitu informátorů (str. 33), což může být také předmětem diskuse v rámci obhajoby.

Bakalářská práce se zabývá relevantním tématem. Autorka prokázala kompetenci v oblasti vytváření dat, jejich třídění a interpretaci v dialogu s odbornou literaturou. Přes výtky, které jsem uvedla, je třeba si uvědomit, že si Barbora Balíková vytýčila nelehký úkol, a to přinést důkazy toho, co britské badatelky s mnohaletou zkušeností s výzkumem livestylové migrace jen naznačily. Navíc toto téma je jen jedno z několika, které autorka řešila.

Práci hodnotím jako velmi dobrou.

V Praze 6. 6. 2016

Dana Bittnerová